

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK ve ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

ATATÜRK İLKELERİ (4. Ünite 1. Kazanım)

CUMHURİYETÇİLİK:

Cumhuriyetçilik: Cumhuriyeti benimseme, kabul etme, koruma ve yaşatmaya denir.

Cumhuriyetçilik İle İlgili Anahtar Kavramlar: Ulusal Egemenlik, Ulusal irade, Demokrasi, Milli Bağımsızlık, Çok Partili Yaşam, Seçme ve Seçilme Hakkı

Cumhuriyetin Kazandırdıkları:

- ▶ Toplumdaki ayrıcalıklar kaldırılarak vatandaşlar eşit katılma hakkı elde etti.
- ▶ Vatandaşlar kanun önünde eşit hale geldi, hakkını mahkemelerde aradı.
- ▶ Vatandaşların temel hak ve özgürlükleri güvence altına alındı, vatandaşlar fikrini söyleyerek huzurlu hayat sürme imkanı buldu.
- ▶ Gelişmemizin önündeki engeller kaldırılarak ülke ilerleme sağladı.

Cumhuriyetçilik İle İlgili İnkılaplar:

- TBMM'nin açılması
- Saltanatın kaldırılması
- Cumhuriyetin ilanı
- Çok partili hayata geçiş denemeleri
- Kadınlara verilen siyasi haklar

MİLLİYETÇİLİK:

Millet: Geçmişte bir arada yaşayan gelecekte de yaşama kararlılığı olan aynı vatan, dil, kültür ve duygularla birliktir.

Milliyetçilik: Milleti sevmek, yüceltmek ve bu uğurda çalışmaya denir.

Milliyetçilikle İlgili Anahtar Kavramlar: Milli Birlik ve Beraberlik, Milli Bağımsızlık, Millet Sevgisi, Vatan Sevgisi, Milli Tarih anlayışı, Yurtta Sulh Cihanda Sulh, Dil ve Kültür Birliği

Milliyetçiliğin Özellikleri:

- Atatürk'ün milliyetçilik anlayışına göre: **Kendini Türk kabul eden herkes Türk'tür.**
- Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı, **Türk milletinin birlik ve beraberliğini amaçlar.**
- Atatürk milliyetçiliği, **toplumu birleştirici ve bütünleştiricidir.**
- Atatürk milliyetçiliği, **ırkçılığı reddeder.**
- Atatürk milliyetçiliği, **zümre, sınıf, mezhep ayrımı yapmaz.**
- Atatürk milliyetçiliği, **laik devlet anlayışını benimser.**

Milliyetçilik İle İlgili İnkılaplar:

- ✎ Türk Tarih Kurumu'nun kurulması
- ✎ Türk Dil Kurumu'nun kurulması
- ✎ Kabotaj Kanunu
- ✎ Kapitülasyonların kaldırılması
- ✎ Misak-ı İktisadi kararları
- ✎ Tevhidi Tedrisat Kanunu

HALKÇILIK:

Milletin çıkarına ve yararına, eşit olarak, devletin halka hizmet etmesine denir.

Halkçılık İle İlgili Anahtar Kelimeler: İnsan sevgisi, eşitlik, adalet, dayanışma, halk, eşit oy, sosyal devlet anlayışı.

Halkçılığın Özellikleri:

- ✚ Cumhuriyetçilik ve milliyetçilik ilkelerinin doğal sonucudur.
- ✚ Milli egemenliği esas alır.
- ✚ Devlet, işlerini halkın yararına göre yapar.
- ✚ **Herkes kanun önünde eşittir.**
- ✚ Halkın ekonomik yönden rahat etmesi için devlet gerekli tedbirleri alır.

Halkçılıkla İlgili İnkılaplar:

- ➡ Soyadı Kanunu'nun kabulü
- ➡ Türk Medeni Kanunu'nun kabulü
- ➡ Aşar vergisinin kaldırılması
- ➡ Kılık kıyafet İnkılabı
- ➡ Tekke ve zaviyelerin kapatılması
- ➡ Millet mekteplerinin açılması

DEVLETÇİLİK

Ülkenin güçlü bir ekonomiye sahip olmasını gerçekleştirmek için izlenecek yol ve yöntemlerin belirlenmesine denir.

Devletçilik İle İlgili Anahtar Kavramlar:

Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT), I. ve II. Kalkınma Planları, Devlet yatırımı, Ekonomi, Liberalizm, Karma Ekonomi, Özel Teşebbüs

Devletçilikle İlgili İnkılaplar:

- Sümerbank ve Etibank'ın kurulması
- Birinci ve İkinci beş yıllık kalkınma planı
- Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA)' nün kurulması
- Devlet Demiryolları kurulması
- Merkez Bankası'nın kurulması
- İzmir İktisat Kongresi
- Teşvik i Sanayi Kanunu

Devletçiliğin Ekonomik Politika Kabul Edilmesinin Nedenleri:

Ekonomik Nedenler: Devletçilik, Türkiye'nin o zamanki şartlarından doğmuştur. Kişilerde para olmadığı için yatırımı devlet yapmıştır.

Siyasi Nedenler: Kurtuluş Savaşı'ndaki zorluklar ve ABD'de 1929'da yaşanan ekonomik bunalım sebebiyle devletçilik ilkesi 1931 yılında doğmuştur.

Sosyal-Kültürel Nedenler: Devlet toplumu sosyal ve kültürel alanda geliştirmek için okul, hastane, spor alanları yapar.

Liberalizm (Karma Ekonomi): Devletçilikte kişilerin yapamayacağı büyük işleri devletin yapması, küçük işçiler için destek, kredi gibi devletin aldığı önlemlerle özel sektörü teşvik etmesine denir.

LAİKLİK

Hukuk kurallarının dine değil, akla, bilime dayandırılması ve kişisel vicdan hürriyetinin sağlanmasıdır. Bir diğer tanıma göre: Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır.

Laiklikle İlgili Anahtar Kavramlar:

Akılcılık, Pozitif düşünce, Din ve vicdan özgürlüğü, Din ve devlet işlerinin ayrılması, Deney ve gözlem,

Laikliğin Özellikleri:

- Din ve vicdan hürriyeti, devlet tarafından güvence altına alınmıştır.
- Devlet dine göre değil, akla ve bilime göre yönetilir.
- Devlet her türlü inanca saygılıdır.
- Türk milletine yeni bir yaşam biçimi sunarak çağdaşlaşmanın yolunu açmıştır.

Laiklikle İlgili İnkılaplar:

- ◆ Saltanatın kaldırılması
- ◆ Halifeliğin kaldırılması
- ◆ Şeriiye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması
- ◆ Tevhid-i Tedrisat Kanunu
- ◆ 1928 yılında “Devletin dini İslam'dır.” ilkesinin anayasadan çıkarılması
- ◆ 1937’de laiklik ilkesinin anayasaya girmesi
- ◆ Medreselerin kapatılması
- ◆ Tekke ve zaviyelerin kaldırılması
- ◆ Kılık kıyafet İnkılabı
- ◆ Türk Medeni Kanunu

İNKILAPÇILIK

Çağın gerisinde kalmama, ilerleme, iyiye, güzele ve doğruya ulaşma kararlılığıdır.

Atatürk'ün inkılapçılık anlayışı, zamana göre kalmış, toplumun ihtiyaçlarını karşılamayan kurumların ortadan kaldırılması ve yerine yeni kurumların kurulmasına dayanır.

Atatürk'ün İnkılapçılık ilkesi, Atatürkçü düşünce sistemine **dinamik yapı kazandırarak çağdaşlaşmayı sürekli hale getirmiştir.**

İnkılapçılık ile ilgili anahtar kavramlar: Yenileşme, yenilik, batılılaşma, çağdaşlaşma, muasır medeniyet, modernleşme, uygarlık.

İnkılapçılığın Özellikleri:

- İnkılapçılık Atatürk'ün **tüm yaptığı inkılapları kapsar.**
- İnkılapçılığın amacı: **Türk milletini çağdaş medeniyet seviyesinin üzerine çıkarmaktır.**
- İnkılapçılıkta **sürekli bir yenilik yapma ve ilerleme** vardır.
- Eskiyen kurumların yerine **çağdaş, modern kurumlarının kurulması hedefi** vardır.

SİYASİ ALANDAKİ GELİŞMELER (4. Ünite 2. Kazanım)

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 Kasım 1922):

Saltanat: Ülkeyi yönetme hakkının bir hanedanın elinde olması ve bu yetkinin hanedan üyeleri arasında kullanılmasıdır.

Saltanatın kaldırılma gerekçesi: Lozan'da toplanacak barış konferansı'na İstanbul ve Ankara hükümetlerinin birlikte çağırılması.

1 Kasım 1922’de halifelik ve saltanat birbirinden ayrıldı. Saltanat kaldırıldı.

Saltanatın Kaldırılmasının Sonuçları:

- ✦ Egemenliğin Türk milleti adına **TBMM tarafından kullanılacağı** ortaya konmuştur.
- ✦ TBMM hükümeti yönetimi **tek başına** ele geçirmiştir.
- ✦ İtilaf devletlerinin Lozan'da Türk tarafını **birbirine düşürme planları** engellenmiştir.
- ✦ **Saltanat ve halifeliğin ayrılmasıyla** halifelik siyasi gücünü kaybetmiştir. **Böylece Türkiye devletinin laikleşmesi yolunda önemli bir adım atılmıştır.**
- ✦ Osmanlı Devleti **resmen** sona ermiştir.

ANKARA'NIN BAŞKENT OLMASI (13 Ekim 1923):

Nedenleri:

- ✦ 27 Aralık 1919'dan itibaren temsil heyetinin milli mücadeleyi yönettiği merkez olması
- ✦ TBMM'nin Ankara'da açılması ve Kurtuluş Savaşı ile ilgili kararların Ankara'da alınması
- ✦ Türkiye'nin ortasında olması, askeri ve siyasi yönden güvenli konumda olması
- ✦ Atatürk'ün tarih bilgisine göre şehrin cumhuriyetin merkezi olarak görmesi

CUMHURİYETİN İLANI (29 Ekim 1923)

Sebepleri:

- ✓ Mustafa Kemal'in egemenliğe cumhuriyete inanan bir lider olması
- ✓ Cumhuriyet rejiminin çağdaş toplum oluşturmaya imkan sağlaması
- ✓ Fethi Bey hükümetinin istifa etmesinin üzerine yeni hükümet kurulamaması, yönetim boşluğu olması

Sonuçları:

- ➔ Yeni Türk **devletinin yönetim** şekli belirlendi. **(Cumhuriyet)**
- ➔ Mustafa Kemal'in oybirliğiyle cumhurbaşkanı seçilmesi ile **devlet başkanı sorunu** çözümlendi. **(Cumhurbaşkanı)**
- ➔ Hükümet bunalımının yaşanmasını engelleyecek **kabine sistemine** geçilmiştir.

BİLGİ NOTU: Cumhuriyetin ilanından sonra ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal; ilk başbakanı İsmet İnönü; İlk TBMM Başkanı Fethi Okyar olmuştur.

BİLGİ NOTU: Mustafa Kemal milli mücadelenin devam ettiği dönemde rejim sorunu yaşanmaması için koşullar oluşmadığından devletin yönetim biçimini açıklamayı sonraya bırakmıştır.

Demokrasi: Vatandaşların geniş haklara sahip olduğu, devlet yönetimine eşit olarak katılabildiği, görevli ve siyasi liderlerin seçimle belirlendiği, hukuk kurallarına bağlı siyasi sistemdir.

Cumhuriyet: Egemenliğin millete ait olduğu, hakkını seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı, yönetim şeklidir.

Kabine Sistemi: Cumhurbaşkanının başbakanı atadığı, başbakanın da bakanları seçerek güven oyu aldığı sistemdir. Bundan önce meclis hükümeti sistemi uygulanmıştır, bu sistemde meclis başkanı hükümetin de başkanıdır.

HALİFELİĞİN KALDIRILMASI (3 Mart 1924)

Halifeliğin Kaldırılmasının Sonuçları:

- ◆ **Laik devlet** düzeninin kurulmasında **en önemli adım** atılmıştır.
- ◆ Çağdaşlaşma ve modernleşme ile ilgili inkılaplar hızlanmıştır.
- ◆ Eskiye dönüş sona ermiş, ulusal egemenlik anlayışı pekiştirilmiştir.
- ◆ Akıl ve bilim öncülüğünde toplum ve devlet düzeni oluşturma imkanı artmıştır.

1924 ANAYASASI (20 Nisan 1924)

En uzun süren anayasadır. Atatürk'ün yaptığı tüm inkılaplar bu anayasada yer almıştır. **1928 yılında “devletin dini İslam'dır.”** ibaresi anayasadan çıkarılmış, **1937’de laiklik ilkesi** anayasaya girmiştir.

1924 Anayasası’nın Bazı Maddeleri:

- Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.
- Türkiye Devleti’nin dini İslam’dır. Resmî dili Türkçedir. Başkenti Ankara’dır.
- Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız milletindir.
- Seçimler dört yılda bir yapılır. On sekiz yaşını tamamlayan her erkek oy kullanma hakkına sahiptir.
- Otuz yaşını doldurmuş her erkek milletvekili adayı olma hakkına sahiptir.
- Türkiye halkına, din ve ırk farkı olmaksızın, vatandaşlık itibariyle “Türk” ifadesi kullanılır.
- Türk hür doğar, hür yaşar. Hürriyet, başkasına zararı olmayacak her türlü tasarrufta bulunmaktır.

HUKUK ALANINDAKİ GELİŞMELER (4. Ünite 3. Kazanım)

TÜRK MEDENİ KANUNU: (17 Şubat 1926)

Osmanlı'da 1926 yılına kadar kullanılan **Mecelle** artık ihtiyaçları karşılamadığı için Türk toplumuna uygun **İsviçre Medeni Kanunu** alındı.

Medeni Kanunun Sonuçları:

- Çok eşle evlilik yasaklandı.
- Resmi nikah zorunluluğu getirildi.
- Miras ve şahitlikte kadın erkek eşitliği sağlandı.
- Kadına da mülkiyet ve boşanma hakkı tanındı.

BİLGİ NOTU: Medeni Kanunla kadınlara siyasi hak verilmemiştir.

EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDAKİ GELİŞMELER (4. Ünite 4. Kazanım)

TEVHİDİ TEDRİSAT KANUNU (EĞİTİM-ÖĞRETİM BİRLİĞİ): (3 Mart 1924)

- ❖ Tevhidi Tedrisat kanunu ile tüm okullar MEB’e bağlanarak eğitim öğretimde birlik sağlandı.
- ❖ Medreseler kapatılarak kültür birliği sağlandı.
- ❖ Kız-erkek aynı sınıfta okuyarak karma eğitime geçildi.
- ❖ Okul sayısı artırıldı ve okur-yazar oranı arttı.
- ❖ İlköğretim zorunlu hale getirilerek ücretsiz eğitim sağlandı.

HARF İNKILABI:(1 Kasım 1928)

Harf İnkılabının Sebepleri:

- ✳ Arap alfabesinin halk tarafından öğrenilmesi ve anlaşılmasının zor olması
- ✳ Eğitim ve kültür alanındaki çalışmaların gelişmesinde dilin önemli etkisinin olması
- ✳ Türkçenin zengin bir bilim haline getirilmek istenmesi

Harf inkılabının Sonuçları:

- Okuma yazma oranı ve basılan kitap sayısı artmıştır.
- Kültürel gelişmelere, ortak bir konuşma dilinin oluşmasına kültür ve dilin gelişmesine katkı sağlamıştır.

BİLGİ NOTU: 1 Kasım 1928’de kabul edilen kanunla Arap harfleri yerine Latin alfabesi kabul edildi. 24 Kasım 1928 tarihinde Mustafa Kemal'e “**başöğretmenlik**” ünvanı verildi ve **24 Kasım** her yıl **Öğretmenler Günü** olarak kutlanmaktadır.

MİLLET MEKTEPLERİNİN AÇILMASI: (1 Ocak 1929)

Yeni harfleri öğretmek ve okuryazar oranını artırmak amacıyla millet mektepleri açıldı.

16-45 yaş arası vatandaşlara kurslar düzenlendi. Yeni harfler bir yıl içinde Türk halkı tarafından benimsendi.

TARİH ALANINDA ÇALIŞMALAR (TÜRK TARİH KURUMU) (12 Nisan 1931)

---- 1930'da "Türk Tarih Heyeti" oluşturulmuş, bu heyet kitapları Türkçeye çevirmiş, Türk tarihini bilimsel bir şekilde incelenmiştir. Sonuçta "**Türk Tarihinin Anahatları**" ve okullar için dört ciltlik "**Tarih Kitabı**" hazırlanmıştır.

---- 15 Nisan 1931'de "**Türk Tarih Tetkik Cemiyeti**" kurulmuştur. Bu kurum **Türk milletinin tarihe, uygarlığa katkıları üzerinde çalışmaya** başlamıştır. 1935'te cemiyetin ismi "Türk Tarih Kurumu" yapılmıştır.

---- Ankara'da üniversitelerin bilimsel çalışması için "**Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi**" kurulmuştur.

DİL ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR (TÜRK DİL KURUMU) (12 Temmuz 1932)

---- 2 Temmuz 1932'de "Türk Dili Tetkik Cemiyeti" (Türk Dil Kurumu) kurulmuştur.

---- 1934'te "İkinci Dil Kurultayı'nda" yabancı kelimeler atılarak dilimiz sadeleştirilmiştir.

---- 1936-1937'de Arapça Geometri terimlerini yerine Türkçe terimlerinin kullanıldığı "Geometri Kılavuzu" adlı kitap yazmıştır.

Atatürk 1938'de hazırladığı vasiyetnamede Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu'na Türkiye İş Bankası hisselerinden eşit pay ayırmıştır.

ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTE YOLUNDA (ÜNİVERSİTE REFORMU) (1 Ağustos 1933)

Osmanlı'dan kalan dönemin tek üniversitesi "**darülfünun**" idi. Bu kurumun reforma ihtiyacı vardı. Bu reform için **İsviçreli bilim adamı Malche** görevlendirildi. Darülfünun için rapor hazırlattı. Bu raporda:

- ✿ Bilimsel araştırmalara ve yabancı dil eğitimine ağırlık verilmeli
- ✿ Öğretim üyelerinin bilimsel seviyeleri yükseltilmeli
- ✿ Spor tesisleri, pansiyon ve yemekhaneler yapılmalı
- ✿ Eğitim faaliyetlerini desteklemek için kongreler ve konferanslar düzenlenmeli

Üniversite reformunun amacı; araştıran, sorgulayan, tahlil eden, değerlendiren ve bilimsel değerleri rehber edinen bir üniversite oluşturmaktır. Bu amaçla 18 Kasım 1933'te **İstanbul Üniversitesi** kuruldu. Üniversite, **milliyetçilik ve inkılapçılık** esaslarına göre eğitim verdi.

Yurt dışından öğretim üyeleri getirilerek dersler verdirilmiş, derslerde deney, gözlem ve uygulamalara yer verilmiştir.

SANAT VE SPOR ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR:

- ◆ 1 Kasım 1924 yılında **müzik öğretmeni ve sanatçı yetiştirmek için Ankara Musiki Muallim Mektebi** açıldı.
- ◆ Ressamların yaptığı resimler "**Türk İnkılap Sergisi**" adıyla sergilendi.
- ◆ 1937'de "**Resim ve Heykel Müzesi**" açıldı.
- ◆ Türk sporunun ilk resmi kuruluşu "**Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı**" kuruldu.
- ◆ **Spor öğreticisi yetiştirmek için "Çapa Muallim Mektebinde kurs açıldı.**
- ◆ Türk sporcular **ilk kez 1924 yılında Paris Olimpiyatlarına** katılmışlar, dünya sporcuları ile yarışmış, dünya sporunu tanımışlardır.

**8.SINIF 4.ÜNİTE-1.BÖLÜM VİDEOSUNU İZLEMEK
İÇİN AŞAĞIDAKİ LİNKE TIKLAYINIZ.**

<https://www.youtube.com/watch?v=sCKrFFJvdbQ&t=67s>

TOPLUMSAL ALANDAKİ GELİŞMELER (4. Ünite 5. Kazanım)

ŞAPKA VE KIYAFET İNKILABI: (25 Kasım 1925)

Osmanlı'da kılık kıyafette birlik yoktu. Mustafa Kemal çağdaş toplumların kıyafetinin giyilmesini istiyordu. Fes yerine şapka, giyilmesine istiyordu. Şapkayı tanıtmak için **Kastamonu'ya** seyahate çıktı. 25 Kasım 1925'te “Şapka Giyilmesi Kanunu” kabul edildi. **Böylece kıyafette yapılan değişiklikle Türk toplumunu çağdaş bir görüntüye kavuşturdu ve giyim kuşamda birlik sağlandı.**

TEKKE VE ZAVİYELERİN KAPATILMASI: (30 Kasım 1925)

Tekke: Tarikatların ibadet yapıp toplantı yaptığı yere tekke denir.

Zaviye: Tekkeden küçük ibadet yerlerine zaviye denir.

Osmanlı'nın son döneminde asıl amacından uzaklaşmıştı, işsiz güçsüzlerin toplandığı, fal ve büyü bakılan yerlere dönüşmüştü. Halkın dini duyguları istismar edildi. Bu sebeple tekkeler kapatıldı.

Kanunla birlikte şeyh, derviş, baba, mürit, dede gibi ünvanların kullanılması yasaklandı. **Böylece hem toplumsal alanda laiklik, hem de insanlar arasında birlik, beraberlik düşüncesi güçlendi.**

ULUSLARARASI TAKVİM SAAT RAKAM VE ÖLÇÜLERDE YENİLİK:

Osmanlı'da kullanılan takvim, saat ve rakamlar farklıydı. Hatta bazı ölçü ve tartı birimleri ülke içinde dahi farklıydı.

Yeni kurulan Türk devletinin **diğer devletlerle uluslararası ilişkilerini kolaylaştırmak ve toplumda ikiliğe neden olan bu durumu düzenlemek için** 1 Ocak 1926 tarihindeki kanunla hicri ve rumi takvim kaldırılarak **miladi takvim** kabul edildi. Alaturka saat yerine **uluslararası saat** uygulanmaya başladı.

20 Mayıs 1928'de kabul edilen yasa ile **uluslararası rakamlar** kullanmaya başlandı.

26 Mart 1931'deki ölçü kanunu ile arşın, okka, endaze gibi bölgeden bölgeye değişen birimler yerine **ağırlık ölçüsü olarak kilogram; uzunluk birimi olarak metre** kabul edildi.

Tüm bu değişikliklerle uluslararası ilişkiler düzenlendi ve ülkede birlik sağlandı.

SOYADI KANUNU: (21 Haziran 1934)

Kişilerin 1934 yılına kadar soyadı yoktu, baba adı, doğum yeri ve lakabına göre tanınırdı. Bu durum asker alma, okul, tapu, vergi gibi işlerde karışıklığa sebep oluyordu. **Amaç: Toplumsal karışıklığını gidermek, çağdaş topluma ulaşmak, Türk milletine milli kimlik ve milli benlik kazandırmaktı.**

21 Haziran 1934'te soyadı kanunu ile her vatandaşa bir soyadı verildi. Soyadları Türkçe olacak ve ahlaka aykırı olmayacaktı.

24 Kasım 1934'te Mustafa Kemal'e TBMM tarafından **“Atatürk”** soyadı verildi.

1934'te çıkarılan kanunla “hacı, hafız, hoca, molla, efendi, paşa “gibi toplumda ayrıcalık ve zümre belirten ünvanlar kaldırıldı.

TÜRK KADININA VERİLEN SİYASİ HAKLAR:

- ➡ 18 Nisan 1935'te İstanbul'da milletlerarası ilk kadın kongresi yapılmıştır.
- ➡ Fransa'da 1946, İtalya'da 1948, Japonya'da 1950, İsviçre 1971'de kadınlara haklar verilmiştir.
- ➡ **Türk kadını siyasal haklarını birçok Avrupa ve dünya ülkesinden önce elde etmiştir.**

SİYASİ HAKLAR:

3 Nisan 1930	➡	Belediye seçimlerine katılma hakkı
26 Ekim 1933	➡	Muhtar ve seçme ve seçilme hakkı
5 Aralık 1934	➡	Vekil (milletvekilliği) seçme ve seçilme hakkı

EKONOMİ ALANINDAKİ GELİŞMELER (4. Ünite 6. Kazanım)

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ (17 Şubat-4 Mart 1923):

Toplanma amacı: Ekonomik bağımsızlığı ve kalkınmayı gerçekleştirmek ulusal bir ekonomi kurmak.

Katılan kişiler: İşçi, çiftçi, tüccar, sanayici, toplam 1135 kişi.

Kongre sonucu: Misak-ı İktisadi (ekonomi andı) belgesi kabul edildi.

Kongrede Alınan Kararlar:

- Hammaddesi yurt içinden temin edilen sanayi dalları kurulmalıdır.
- El işçiliğinden fabrika ve büyük işletmeye geçilmelidir.
- Özel sektörün gerçekleştiremeyeceği yatırımları devlet gerçekleştirecek.
- İşletmelere kredi sağlayacak bankalar kurulacak.
- Sanayi teşvik edilecek.
- Yerli malı kullanılması ve tasarruf özendirilecek.

TARIM ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR:

Atatürk Orman Çiftliği: Kuruluş amaçları şunlardır:

- Örnek çiftlik kurarak tarımı geliştirmek
- Bitkileri yetiştirip çiftçilere örnek olarak göstermek
- Ziraat konusunda uygulamalı eğitim yapmak
- Ziraat Okulu öğrencilerinin bir yıl staj yapmalarını sağlamak
- Ankara halkı için eğlenme ve dinlenme alanı oluşturmak

Çiftçilere Kredi Verilmesi: 1923 yılında çiftçilere destek amacıyla kredi verildi.

Aşar Vergisinin Kaldırılması: Tarımsal ürünlerdeki yüzde 10 üzerinden alınan **aşar vergisi 1925 yılında kaldırılarak çiftçinin sırtındaki ağır yük kaldırıldı.**

Toprak Mülkiyeti: 1926'da Medeni Kanunda köylüye toprak mülkiyeti hakkı tanındı.

SANAYİ VE TİCARET ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bir ülke ekonomisinin belkemiği sanayidir. Sanayi alanında da dışa bağımlılığı azaltıp yerli sanayiye kurmak için adımlar atıldı. Öncelikle temel tüketim malzemelerinin üretileceği sanayi kuruluşlarına ihtiyaç vardı. Halkın elinde yeterli sermaye birikimi yoktu.

1924'te Türkiye **İş Bankası** kuruldu. 1927'de **Teşvik-i Sanayi Kanunu** çıkartılarak girişimciye kredi ve vergi kolaylığı sağlandı. Tüccar ve sanayicinin sermaye ihtiyacını karşılamak için **Sanayi ve Maadin Bankası, Sümerbank ve Etibank** gibi bankalar kuruldu.

1933'te hazırlanan

"I. Beş Yıllık Sanayi Planı" ile özel sektörün yapamadığı yatırımların devlet eliyle yapılması planlandı. Bu plan, ilk modern sanayileşme programıydı.

Yer altı zenginliklerimizin tespiti ve işletilebilmesi için **Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü** kuruldu. Yabancıların elinde bulunan bazı işletmeler satın alınarak millîleştirildi.

DENİZCİLİK ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR (KABOTAJ KANUNU): (1 Temmuz 1926)

Kabotaj: Bir ülkenin denizlerinde yolculuk ve yük taşıma hakkının sadece o ülke vatandaşlarına ait olmasıdır.

Ülkemizde ticaret Cumhuriyet öncesinde gayrimüslimlerin elindeydi, cumhuriyetin ilanıyla Türklerin ticarete etkin olması için 1 Temmuz 1926'da "**Kabotaj Kanunu**" çıkarıldı. **Böylece Türk karasularında Türk vatandaşı ve Türk bayrağı taşıyan gemiler ticaret hakkını elde etti.**

1 Temmuz her yıl ülkemizde "**Denizcilik Bayramı**" olarak kutlanır.

SAĞLIK ALANINDAKİ GELİŞMELER (4. Ünite 7. Kazanım)

SAĞLIK ALANINDAKİ ÇALIŞMALAR:

Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün kurulması (1928): Koruyucu sağlık hizmetleri için kuduz, çiçek aşılı ve serum üretilerek ülke ihtiyacı karşılandı.

Veremle Savaş: Veremi önlemek için **İzmir Verem Savaş Cemiyeti** kuruldu. 1924'te İstanbul'da verem hastalığının tedavisi için "**Sanatoryum**" kuruldu. 1925'te İzmir'de ilk **dispanser** açıldı. 1930'da **Umumi Hıfzıssıhha Kanunu** çıkarıldı.

Koruyucu Sağlık: 1920'de çocuk ölümlerini önlemek için aşı kampanyaları düzenlendi.

Numune Hastaneleri: Büyük şehirlere büyük hastaneler açıldı.

Kızılay Cemiyeti: 1935'te "**Hilal-i Ahmer**" adıyla kurulan **Kızılay**, aşılama ve kan bağışi ihtiyacını karşıladı.

İLELEBET CUMHURİYET (4. Ünite 8. Kazanım)

NUTUK:

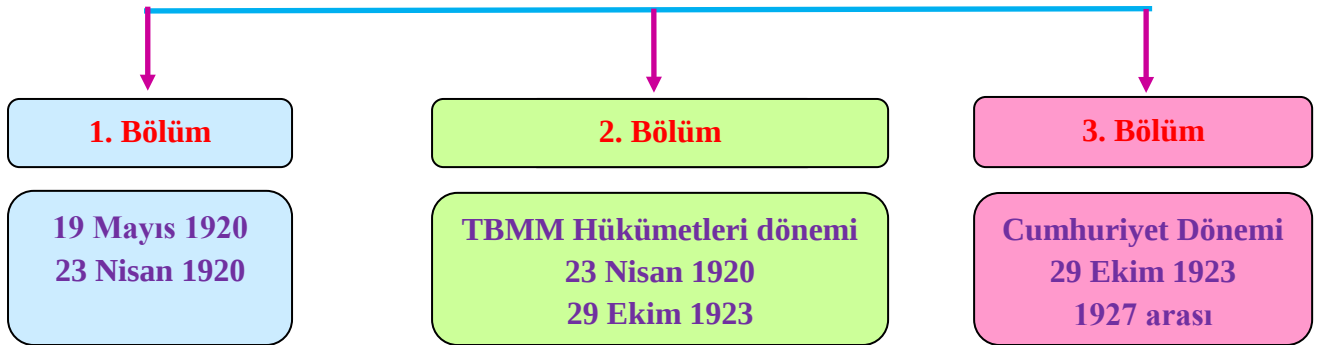
Mustafa Kemal 15 Ekim 1927'de TBMM büyük salonunda CHP üyelerine 6 gün süren bir konuşma yapmıştır.

1919-1927 yılları arasındaki gelişmeleri anlatmıştır. Bu konuşmadan sonra **Nutuk, Büyük Nutuk, Söylev** adıyla basılmıştır.

Bu eser Osmanlı'nın son dönemi, Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu anlatan olaylar birinci ağızdan aktarılmıştır.

Nutuk 1919 senesi Mayıs ayının 19. günü Samsun'a çıktım cümlesi ile başlar. Gençliğe Hitabe ile sona erer.

Nutuk'un Bölümleri

Nutuk niçin yazıldı?

Türk gençlerine yol göstermek, milli varlığımızın geçmişine ve geleceğine ışık tutmak için yazılmıştır.

Olayları belgelere dayandırarak Türk milletinin var olma mücadelesini, **herkes birinci ağızdan örnek alsın diye yazılmıştır.**

ONUNCU YIL NUTKU

1933 yılında Cumhuriyet Bayramında TBMM önünde halka hitap ettiği konuşmaya Onuncu Yıl Nutku denir.

Atatürk'ün amacı: Ülkemizi çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkarmaktır.

Onuncu Yıl Nutku'nda Türk milletinin özelliklerinden, başarılarından bahsetmiştir. Türk milletinin başarı ve gayretlerinin daha sonra da devam edeceğini belirtmiştir.

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Atatürk “Nutuk” adlı eserini “Gençliğe Hitabe” ile bitirmiştir. Atatürk bu bölümde, Millî Mücadele'nin başladığı günlerdeki genel durumu anlatmış ve benzer bir durum karşısında Türk gençlerinin takip etmesi gereken yolu göstermiştir.

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARININ TEMEL ESASLARI (4. Ünite 9. Kazanım)

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN AMAÇLARI:

- ✳ Milli kültürümüzü en kısa sürede çağdaş **uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmak**
- ✳ Türk milletinin bağımsız, millet egemenliğine dayalı, demokratik ve laik kurallar içinde **mutlu bir yaşam sürmesini sağlamak**
- ✳ Sosyal ve siyasal kurumlara sahip **modern bir devlet kurmak**
- ✳ Türk toplumunu her alanda **dünyadaki en ileri toplumlar arasına katmak**
- ✳ **Milli birlik ve beraberliğin** sürdürülmesini sağlamak
- ✳ **Kişî hak ve özgürlüklerini** korumak, **yurtta ve dünyada barışı sağlamak**

ATATÜRK İLKELERİNİN AMAÇLARI:

Çağdaşlaşma: Türk milletini çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarma.

Millî kültürümüzü geliştirme: Millî kültürümüzü geliştirmek ve yükseltmek için çaba harcamak.

ATATÜRK İLKELERİNİN ORTAK ÖZELLİKLERİ:

- ✳ Kaynağı millî kültürdür.
- ✳ Taklitçi değildir, kabul edilmesinde dış baskı ve zorlama yoktur.
- ✳ Evrensel ve barışçıdır.
- ✳ Türk milletinin ihtiyaçlarından doğmuştur.
- ✳ Hak ve hürriyetleri koruyucudur.
- ✳ Akılcı ve bilimseldir.
- ✳ Birbiriyle uyumlu, birbirini tamamlayıcıdır.
- ✳ Uygulamaya da yansımıştır.
- ✳ Laik düşünce ve hukuka dayanır.
- ✳ Millî egemenlik ve bağımsızlık temeline dayanır.

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARINI OLUŞTURAN TEMEL ESASLAR:

- Milli tarih bilinci ve Millî Dil
- Bağımsızlık ve özgürlük
- Vatan ve millet sevgisi
- Türk milletini çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarma hedefi
- Egemenliğin millete ait olması
- Millî birlik beraberlik, ülke bütünlüğü

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARI İLE İLGİLİ KİŞİSEL SORUMLULUKLARIMIZ:

- ➡ Atatürk 1935 yılında İstanbul'da Uluslararası Kadın Kongresini toplamıştır.
- ➡ Atatürk eserlerini ve geleceğe yönelik ideallerini **“Türk gençliğine”** emanet etmiştir.
- ➡ Gençliğe hitabede Türk İstiklal ve Cumhuriyeti'ni koruma görevini gençlere vermiştir.
- ➡ **“Ey Türk istikbalinin evladı”** sözü ile sadece günümüzdeki gençlere değil, gelecekteki gençlere de seslenmiştir.

**8.SINIF 4.ÜNİTE-2.BÖLÜM VIDEOSUNU İZLEMELİK İÇİN
AŞAĞIDAKİ LİNKE TIKLAYINIZ.**

<https://www.youtube.com/watch?v=1FeGypmivBI>